

Europos
Komisija

CASP2021

Koordinuotos gaminių
saugos veiklos

Pasirengimas
krizėms ir jų
valdymas

Galutinė
ataskaita

Turinys

Turinys	2
Santrumpų sąrašas	2
Santrauka	3
1 dalis	
1. Veiklos apžvalga	4
1.1 Įvadas ir tikslai	4
1.2 Dalyvaujančių RPI apžvalga	5
2. Pagrindinė veikla ir rezultatai	6
2.1 Veiklos apimties nustatymas	6
2.2 Darbo metodas	6
2.2.1 Gairių rengimas	8
2.2.2 Dokumento „RPI veikla per COVID-19“ rengimas	9
3. Išvados ir rekomendacijos	10
3.1 Bendros išvados	10
3.2 Įgyta patirtis	10
3.3 Rekomendacijos	11
2 dalis	
1. Kas yra CASP?	12
Vaidmenys ir atsakomybė	12
2. HV darbo planas	13
3. HV metodo apžvalga	14

Santrumpų sąrašas

SANTRUMPA	APRAŠYMAS
AAP	Asmeninės apsaugos priemonės
ADCO	Administracinio bendradarbiavimo darbo grupė (-ės)
CASP	Koordinuotos gaminių saugos veiklos
CSN	Vartotojų saugos tinklas
EEE	Europos ekonominė erdvė
EISMEA	Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
ĮS	Įvadinis susitikimas
RPI	Rinkos priežiūros institucija
Safety Gate	Skubių pranešimų apie pavojingus ne maisto produktus sistema
Teisingumo ir vartotojų reikalų GD	Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas

Santrauka

Tikslas

Koordinuotų gaminių saugos veiklų (angl. Coordinated Activities on the Safety of Products, toliau – CASP) projektai suteikia visoms Europos Sąjungos (toliau – ES) ir (arba) Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) šalių rinkos priežiūros institucijoms (toliau – RPI) galimybę bendradarbiauti didinant Europos bendrajai rinkai teikiamų gaminių saugą.

„CASP 2021“ horizontalioji veikla „Pasirengimas krizėms ir jų valdymas“ skirta nustatyti pagrindinius aspektus, į kuriuos turėtų atsižvelgti RPI, kad ES bendroji rinka būtų saugi per nepaprastąsias ir krizines situacijas, tokias kaip COVID-19 pandemija.

Veiklai buvo nustatyti šie konkretūs tikslai:

- apsiiekti nuomonėmis ir patirtimi, kaip spręsti krizinėse situacijose kylančius iššūkius;
- dalytis metodais ir geriausia praktika, kuriuos RPI priėmė per COVID-19 pandemiją;
- parengti bendrą strategiją, kaip pasirengti būsimoms krizėms ir kaip jas sėkmingai valdyti.

Rezultatai

Dalyvaujančios RPI, Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas (toliau – Teisingumo ir vartotojų reikalų GD), projekto komanda ir šios veiklos techninis ekspertas kartu parengė gaires, kuriose pateikiami atitinkami pasirengimo krizėms aspektai, skirti užtikrinti ES bendrosios rinkos saugumą nepaprastose situacijose. Taip pat buvo parengta RPI veiklos per COVID-19 krizę apžvalga, paremta dalyvaujančių RPI patirtimi ir išmoktomis pamokomis.

Gairės.

Gairių dokumente pristatomas pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodas, kurį sudaro keturi pagrindiniai etapai: pasirengimo, prieškrizinis, reagavimo į krizę ir pokrizinis. Dokumente apibrėžiami pagrindiniai aspektai, į kuriuos RPI turėtų atsižvelgti kiekviename etape, ir pateikiamos išvadomis grindžiamos rekomendacijos. Pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodo tinkamumas buvo įvertintas ir patvirtintas trimis atvejų tyrimais.

RPI veikla per COVID-19.

Siekiant sužinoti apie RPI veiklą ir iššūkius COVID-19 pandemijos metu buvo rengiami individualūs pokalbiai. RPI pasidalyta patirtis ir išmoktos pamokos pateikiamos dokumente „RPI veikla per COVID-19“.

Išvados ir rekomendacijos

Sąvoka „krizė“ yra labai subjektyvi, nes tai, kas vienai organizacijai yra krizė, kitai gali taip neatrodyti. Todėl svarbu, kad kiekviena organizacija parengtų strategiją, kuri geriausiai atitiktų jos struktūrą, misiją ir viziją. Taip pat visoms organizacijoms, įskaitant RPI, **reikia krizių plano** (įskaitant suinteresuotųjų šalių įtraukimo planą ir komunikacijos strategiją) **ir veiklos tęstinumo plano**, kad jos būtų pasiruošusios galimai krizei, o jai įvykus galėtų ją efektyviai suvaldyti.

Remiantis veiklos susitikimų metu vykusiomis diskusijomis, buvo parengta įvairių rekomendacijų.

RPI

- Sudaryti palankesnes sąlygas ankstyvam incidentų nustatymui.
- Užtikrinti sklandų bendravimą ir bendradarbiavimą su kitomis RPI, Europos Komisija (toliau – EK) ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis. Rezultatais ir žiniomis turėtų keistis ne tik RPI, bet ir mokslininkai bei tyrėjai, kad rizikos vertinimai ar kitos priemonės būtų paremtos moksliniais įrodymais.
- Pasibaigus krizei pasimokyti iš įgytos patirties ir paprašyti suinteresuotųjų šalių, kitų RPI ir EK pasidalyti savo nuomone.

Europos institucijoms

- Padėti RPI aiškinti ir įgyvendinti atitinkamus teisės aktus.

Vartotojams ir ekonominės veiklos vykdytojams

- Apie bet kokią problemą ar incidentą pranešti atitinkamai RPI, kad būtų lengviau nustatyti galimas grėsmes.

1. Veiklos apžvalga

1.1 Įvadas ir tikslai

Atsižvelgiant į iššūkius, su kuriais RPI susidūrė per COVID-19 pandemiją, pasirengimas krizėms ir savalaikis reagavimas į nepaprastąsias ir krizines situacijas buvo laikomi pagrindiniais veiksniais, užtikrinančiais ES bendrosios rinkos saugą. Krizių planas, įskaitant komunikacijos strategiją, ir veiklos tęstinumo planas buvo nustatyti kaip esminiai dokumentai, padedantys geriau pasirengti krizėms ir jas valdyti. Tačiau šie dokumentai turi būti individualiai pritaikyti kiekvienai organizacijai. Todėl šios veiklos tikslas buvo sukurti metodą, kurį kiekviena RPI galėtų pritaikyti pagal savo konkrečius poreikius ir vertybes.

Pagrindiniai veiklos tikslai buvo:

- apsiekti nuomonėmis ir patirtimi, kaip spręsti krizinėse situacijose kylančius iššūkius;
- dalytis metodais ir geriausia praktika, kuriuos RPI priėmė per COVID-19 pandemiją;
- parengti bendrą strategiją, kaip pasirengti būsimoms krizėms ir kaip jas sėkmingai valdyti.

Veiklos metu buvo atsižvelgta ir į pasirengimo, ir į valdymo elementus.

1. **Pasirengimas krizėms.** Tai yra pasirengimas incidentams, kurie gali trukdyti veiklos tęstinumui ir sukelti krizę, siekiant sumažinti su tuo susijusią žalą ir sutrikimus bei kuo greičiau sugrąžinti organizaciją prie įprastos veiklos. Šis procesas apima grėsmių numatymą, strategijos ir plano parengimą, rizikos vertinimą, suinteresuotųjų šalių nustatymą, komunikacijos plano parengimą ir galiausiai krizių plano patvirtinimą bei mokymus, kaip jį įgyvendinti.
2. **Krizių valdymas.** Laiku nustačius krizę reikia įgyvendinti planą jos padariniams ir trukmei apriboti. Tada reikia pasimokyti iš įgytos patirties, kad, jei įmanoma, tokia krizė daugiau nepasikartotų. Vienas iš pagrindinių iššūkių krizių valdymo procese yra krizės pavertimas galimybe.

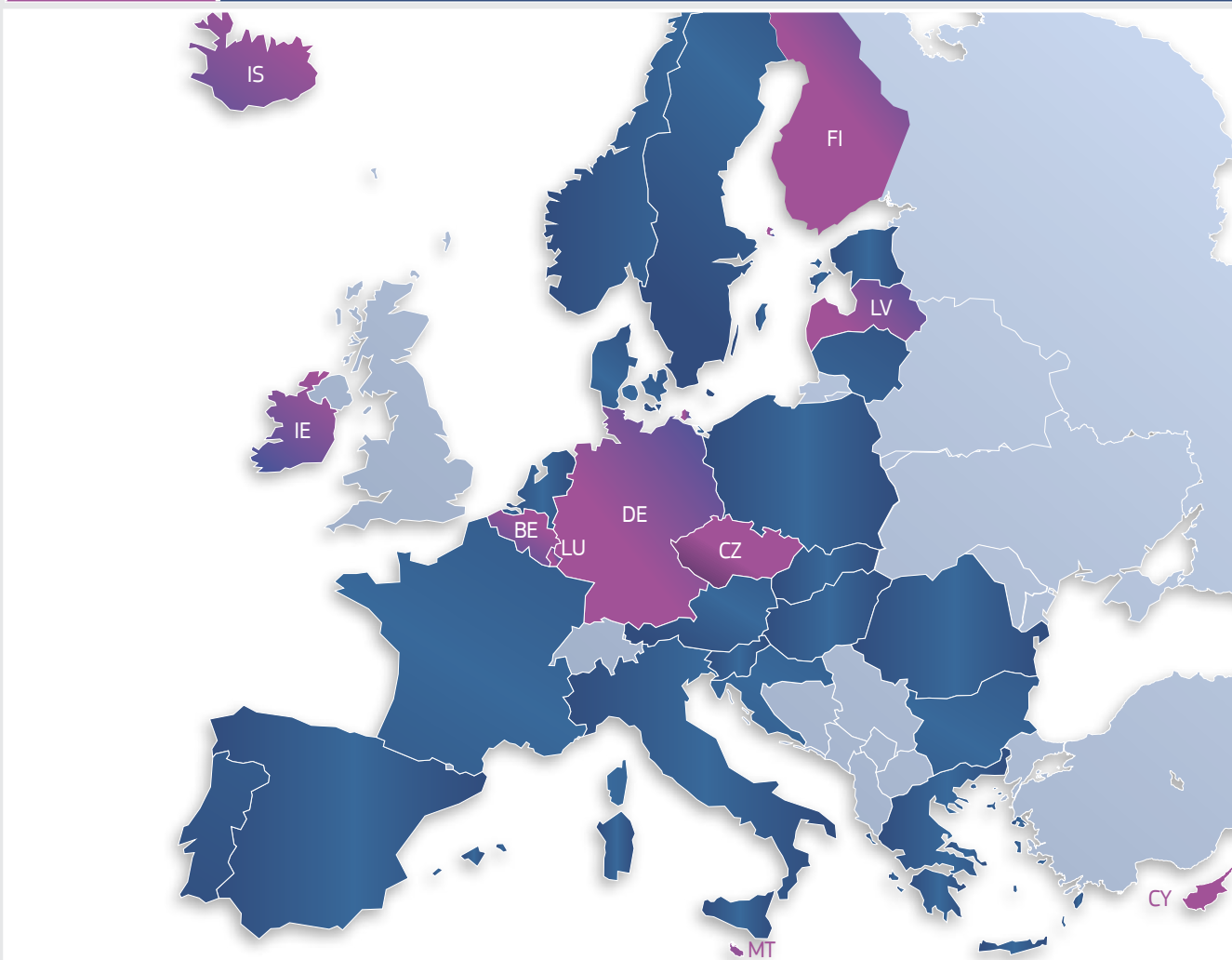

1.2 Dalyvaujančių RPI apžvalga

Kaip pavaizduota toliau pateiktame paveiksle, pasirengimo krizėms ir jų valdymo veikloje dalyvavo dvylika RPI iš devynių ES valstybių narių ir vienos EEE šalies.

1 lentelė. Dalyvaujančios RPI

ŠALIS	RPI
Airija	Konkurencijos ir vartotojų apsaugos komisija
Belgija	Federalinė viešoji tarnyba „Ekonomika“ – Kokybės ir saugos generalinis direktoratas
	Federalinė viešoji tarnyba „Finansai“ – Muitinės tarnyba
Čekija	Pramonės ir prekybos ministerija
Islandija	Būsto ir statybos tarnyba
Kipras	Darbo inspekcijos departamentas
Latvija	Vartotojų teisių apsaugos centras
Liuksemburgas	Rinkos priežiūros departamentas
Malta	Maltos konkurencijos ir vartotojų reikalų tarnyba
Suomija	Suomijos saugos ir cheminių medžiagų agentūra
Vokietija	Aplinkos, klimato ir energetikos ministerija
	Vidurio Frankonijos vyriausybė – Prekybos inspekcija

2. Pagrindinė veikla ir rezultatai

2.1 Veiklos apimties nustatymas

Krizė – situacija, kuri trukdo organizacijos veiklos tęstinumui. Krizės gali būti labai įvairios, todėl pirminiame projekto etape buvo svarbu nustatyti įvairių tipų krizes, su kuriomis gali susidurti RPI. RPI požiūriu, krizę gali sudaryti įvairūs aspektai:

- **bendrieji aspektai.** Bendrasis krizės aspektas greičiausiai turės panašų poveikį skirtingoms institucijoms ir organizacijoms. Pavyzdžiui, kibernetinis išpuolis turėtų panašų poveikį RPI ir privačiai įmonei, nors atsako strategija gali skirtis, priklausomai nuo, pavyzdžiui, organizacijos dydžio. Bendrųjų krizės aspektų švelninimas panašiai veikia skirtingas institucijas ar organizacijas;
- **su RPI veikla susiję aspektai.** Krizė gali būti susijusi su viena (ar keliomis) įprastomis RPI užduotimis arba jas paveikti. Pavyzdžiui, RPI gali susidurti su krize, jei kelios

laboratorijos per tam tikrą laikotarpį negali išbandyti gaminių, apie kuriuos pranešė vartotojai;

- **su konkrečiu gaminiu susiję aspektai.** Krizė gali būti susijusi su konkrečiu gaminiu (gaminų kategorija), pavyzdžiui, jei prekė staiga tampa būtina, o paklausa išauga eksponentiškai.

Dalyvaujančios RPI nusprendė šioje veikloje nenagrinėti bendrųjų krizės aspektų ir vietoj to visą dėmesį sutelkti į aspektus, kurie gali turėti įtakos kasdienei RPI veiklai arba kurie yra susiję su konkrečiais gaminiais.

2.2 Darbo metodas

Siekiant pasimokyti iš ankstesnių krizių ir RPI pateikti tolesnes rekomendacijas pasirengimo krizėms ir jų valdymo srityje, parengti du dokumentai:

- RPI skirtos gairės, kuriose aprašomi pagrindiniai aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant užtikrinti, kad ES bendroji rinka būtų saugi nepaprastose ir krizinėse situacijose;
- RPI veiklos per COVID-19 krizę, kuria buvo siekiama užtikrinti, kad kovojant su pandemija parduodami gaminiai būtų saugūs, apžvalga.

Abu dokumentai buvo rengiami glaudžiai bendradarbiaujant su RPI, o pasirinktas metodas buvo tikrinamas visos veiklos metu (ir per susitikimus, ir platformoje „Wiki“).

Pradiniame projekto etape buvo siekiama iš RPI gauti kuo daugiau informacijos. Tuo tikslu visos dalyvaujančios RPI buvo

kviečiamos dalyvauti internetinėje apklausoje ir su jomis buvo rengiami individualūs pokalbiai, kuriuose daugiausia dėmesio skirta konkrečioms iššūkiams ir patirčiai.

Įžanginis susitikimas (toliau – JS) buvo skirtas veiklos apimčiai nustatyti ir susitarti dėl pagrindinių prioritetų bei iššūkių, kuriuos reikia spręsti. Remdamasi JS metu vykusiomis diskusijomis ir jų išvadomis, projekto komanda pradėjo kurti krizių valdymo metodą. Jis buvo toliau aptariamas ir plėtojamas kartu su dalyvaujančiomis RPI visos veiklos metu. Tarpiniais susitikimais buvo pažymimi pagrindiniai etapai – metodų ir rezultatų patvirtinimas. Baigiamajame susitikime (per kurį RPI turėjo paskutinę galimybę asmeniškai pasidalyti savo nuomone) vyko baigiamosios diskusijos. Tačiau siekiant užtikrinti, kad rezultatai būtų kuo išsamesni, po baigiamąjo susitikimo RPI savo pastabas ir atsiliepimus galėjo pateikti ir platformoje „Wiki“.

1

Duomenų rinkimas ir analizė

- Dokumentų tyrimas, siekiant nustatyti RPI poreikius, iššūkius ir esamą geriausią patirtį
- Internetinė apklausa
- Individualūs pokalbiai

2

Horizontaliosios veiklos metodo tobulinimas

- Metodo peržiūra ir dokumentų, kuriuos reikia parengti, turinio nustatymas, remiantis RPI atsilepimais ir informacija, surinkta atliekant dokumentų tyrimus

3

IS

- Bendri RPI sprendimai dėl galutinės veiklos apimties

7

Antras tarpinis susitikimas

- Sukurto pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodo aptarimas
- Metodo išbandymas trijuose atvejų tyrimuose

6

Pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodo kūrimas

- Pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodo kūrimas, atsižvelgiant į tarpinio susitikimo išvadas, ir jo bendrinimas su RPI platformoje „Wiki“

5

Pirmas tarpinis susitikimas

- Dokumento „RPI veikla per COVID-19“ pirmos versijos aptarimas ir patvirtinimas
- Pasirengimo krizėms ir jų valdymo sistemos aptarimas

4

Dokumento „RPI veikla per COVID-19“ rengimas

- Pirmo projekto parengimas ir bendrinimas su RPI platformoje „Wiki“

8

Gairių rengimas ir dokumento „RPI veikla per COVID-19“ tikslinimas

- Pirmos gairių versijos parengimas, remiantis atvejų tyrimų ir diskusijų išvadomis, ir jos bendrinimas platformoje „Wiki“
- Dokumento „RPI veikla per COVID-19“ tikslinimas pagal platformoje „Wiki“ pateiktas RPI pastabas

9

Baigiamasis susitikimas

- Dviejų dokumentų pristatymas ir aptarimas su RPI

10

Ataskaitų pateikimas

- Veiklos užbaigimas į parengtus dokumentus įtraukiant galutinius pakeitimus ir parengiant HV galutinę ataskaitą

2.2.1 Gairių rengimas

Gairėse aprašomi aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant užtikrinti, kad ES bendroji rinka būtų saugi nepaprastose ir krizinėse situacijose. Dokumente iliustruojamas metodas, sukurtas kartu su dalyvaujančiomis RPI, kaip geriau pasirengti krizei ir kaip ją valdyti, jai įvykus.

Buvo nustatyti keturi pagrindiniai etapai ir kiekvienas iš jų išsamiai išplėtotas:

- 1) pasirengimo;
- 2) prieškrizinis;
- 3) reagavimo į krizę;
- 4) pokrizinis.

2 paveikslas. Pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodo etapai

Gairėse pateikiama patarimų ir geriausios patirties pavyzdžių, į kuriuos RPI turėtų atsižvelgti rengdamos savo krizių planus. Taip pat yra skyrius, kuriame aprašoma, kaip valdyti europinę krizę, kokiomis priemonėmis RPI gali palaikyti ryšį ir bendradarbiauti ES lygmeniu bei kaip RPI ir EK galėtų toliau tobulinti šį procesą. Teorinis metodas buvo pritaikytas ir patvirtintas atliekant tris atvejų tyrimus (juose nagrinėtos realios situacijos, kurias nustatė arba iš savo patirties pateikė dalyvaujančios RPI):

- atvejo tyrimas Nr. 1. COVID-19 krizė, o, konkrečiau, eksponentiškai išaugusi asmeninių apsaugos priemonių (toliau – AAP) ir kitų susijusių gaminių paklausa;
- atvejo tyrimas Nr. 2. Fejerverkų krizė Naujųjų metų išvakarėse, kuri yra puikus krizės nedarbo metu pavyzdys. Dieną prieš Naujųjų metų išvakarės viena RPI gavo pranešimą, kad jos rinkoje yra 300 nekokybiškų gaminių. Ji turėjo skubiai apie tai įspėti vartotojus ir informuoti juos, kad nevertotų šių gaminių;
- atvejo tyrimas Nr. 3. Dujų prietaisų krizė, kuri buvo paimta kaip krizės, kilusios dėl neaiškios priežasties, pavyzdys. Viena RPI gavo skundų dėl dujų nuotėkio, susijusio su dujiniais prietaisais, kurie parduodami rinkoje ir yra plačiai prieinami tiek viešojo maitinimo įmonėms, tiek namų ūkiams. Atlikti

standartiniai bandymai nerodė jokių defektų, todėl RPI ir kitoms susijusioms institucijoms buvo sunku nustatyti problemos šaltinį.

Šis dokumentas buvo rengiamas remiantis:

- **pokalbiais su RPI.** Gairės buvo rengiamos atsižvelgiant į pokalbių metu gautą informaciją, visų pirma apie įgytą patirtį ir būdus, kaip geriau pasiruošti būsimoms krizėms.
- **atsiliepimais, gautais per veiklos susitikimus.** Gairės buvo rengiamos atsižvelgiant į prioritetus ir interesus, kuriuos RPI išreiškė per JS ir pirmą tarpinį susitikimą. Antro tarpinio susitikimo metu projekto komanda pristatė pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodą, parengtą remiantis trimis atvejų tyrimais. Baigiamajame susitikime pristatyta galutinė dokumento versija. Į tekstą buvo įtrauktos kitos RPI pastabos;
- **ad hoc „Wiki“ konsultacijomis.** Norėdama surinkti RPI atsiliepimus, projekto komanda pradėjo „Wiki“ konsultacijas.

2.2.2 Dokumento „RPI veikla per COVID-19“ rengimas

Dokumento „RPI veikla per COVID-19“ tikslas buvo apibendrinti pagrindinius iššūkius, su kuriais RPI susiduria, ir RPI požiūrį į pasirengimą krizėms ir jų valdymą COVID-19 pandemijos metu. Ataskaitoje pristatoma RPI įgyta patirtis ir geriausia praktika.

Siekdami suprasti pagrindinius RPI iššūkius ir jų patirtį, susijusią su COVID-19 krize, projekto komanda ir techninis ekspertas rinko informaciją per:

- projekto pradžioje pradėta **internetinę apklausą**;
- **individualius pokalbius** su RPI, per kuriuos buvo renkama informacija apie jų individualią patirtį. 9 iš 12 dalyvaujančių RPI atsakė į projekto komandos kvietimą ir sutiko duoti interviu;
- diskusijas veiklos susitikimuose.

Pagrindinis iššūkis, su kuriuo teko susidurti per COVID-19 pandemiją, buvo užtikrinti, kad rinkai pateikti produktai, tokie kaip AAP (veido kaukės) ir rankų dezinfekavimo priemonės, būtų saugūs. Neregėtai išaugus tokių gaminių paklausai, nemažai ekonominės veiklos vykdytojų bandė jį patenkinti, nors galbūt ir nebuvo tam tinkamai kvalifikuoti ar kompetentingi. Dėl to į rinką pateko suklastotų ir (arba) nesaugių gaminių. RPI veikla pirmaisiais COVID-19 pandemijos metais:

- informacinės kampanijos apie galiojančius reikalavimus ir bendravimas su ekonominės veiklos vykdytojais, siekiant patarti jų gaminių klausimais. Tai buvo ne taip paprasta, nes kelios RPI neturėjo pakankamai išteklių (o kartais ir patirties), kad galėtų susidoroti su išaugusiu ekonominės veiklos vykdytojų užklausų skaičiumi;

- bendravimas su visuomene su pandemija susijusių gaminių klausimais. Vienas iš iššūkių buvo komunikacijos su spauda valdymas. Krizės metu svarbu paskirti atstovą spaudai, kuris žinotų, kokia informacija turėtų būti dalijamasi, ir kuris galėtų būti valdžios balsu;
- bendradarbiavimas ir ryšio palaikymas su kitomis institucijomis (pavyzdžiui, muitine) ir kitomis šalies bei kitų valstybių narių RPI. Nacionalinių protokolų skirtumai, pavyzdžiui, susiję su tam tikrų rūšių AAP (kurios kartais buvo gaminamos pagal sutrumpintą bandymo protokolą), sukėlė problemų, nes vienu valstybių narių rinkoms gaminius buvo galima teikti, kitų – ne. Tačiau koordinuota veikla, pavyzdžiui, Teisingumo ir vartotojų reikalų GD ir Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomosios agentūros (toliau – EISMEA) pradėtas projektas „CASP Corona 2020“, buvo itin svarbi su kitomis RPI keičiantis patirtimi ir geriausia praktika svarbiausių gaminių pandemijos metu srityje.

Parengtame dokumente pateikiami geriausios praktikos ir įgytos patirties pavyzdžiai.

3. Išvados ir rekomendacijos

3.1 Bendros išvados

Pasirengimo krizėms ir jų valdymo veikla sudarė RPI galimybę aptarti iššūkius, su kuriais jos susidūrė per COVID-19 krizę, ir apsvarstyti, kaip geriau pasiruošti galimoms krizėms ateityje. Visos išvados pateikiamos ataskaitoje, kurioje apžvelgiama RPI veikla per COVID-19 krizę, apibendrinama informacija, kuria RPI pasidalijo apie šią veiklą, ir pateikiami geriausios praktikos pavyzdžiai, nustatyti per pokalbius su RPI ir veiklos susitikimus.

Be to, parengtas pasirengimo krizėms ir jų valdymo metodas, kuris turėtų padėti RPI apsaugoti ES bendrąją rinką krizės metu. Šis metodas yra gairių (kuriose RPI pateikiamos rekomendacijos, kaip parengti ir patikslinti savo priemones, procesus ir krizių planus) esmė. Tai, kas vienai organizacijai yra krizė, nebūtinai yra krizė kitai organizacijai. Todėl kiekviena RPI turėtų parengti

ad hoc krizių planą, kuris geriausiai atitiktų jos organizaciją, procesus ir kultūrą. Vis dėlto RPI susitarė dėl tam tikrų bendrų dalykų, kuriuos reikia iširti siekiant geriau pasirengti krizėms arba jas valdyti. Jie visi yra pateikiami gairių dokumente.

3.2 Įgyta patirtis

Individualių pokalbių metu RPI buvo paprašyta pasidalyti patirtimi, kurią jos įgijo valdydamos COVID-19 krizę. Vėliau RPI pateikta informacija buvo aptariama per tarpinius susitikimus. Kai kurios pagrindinės RPI išmoktos pamokos (kurios gali būti pritaikytos ateityje tobulinant krizių valdymo strategijas ir priemones) yra pateikiamos toliau.

Reagavimo operatyvumas. Labai svarbu greitai priimti sprendimus ir greitai reaguoti, kad būtų galima sumažinti krizės keliamą riziką. Kuo geriau organizacija yra pasirengusi krizei, tuo greičiau ji reaguoja.

Tinklas. Svarbu stiprinti tiek vidinius (šalies viduje), tiek išorinius (kitų šalių) RPI tinklus. Greitas darbo grupių, tokių kaip „CASP Corona 2020“ ar ADCO, sukūrimas padėjo RPI vykdyti su krize susijusias užduotis. Šios iniciatyvos palengvina bendravimą ir derinimą su kitomis RPI ir EK, o tai gali būti sudėtinga krizės metu. Pavyzdžiui, kelios RPI paminėjo, kad joms kilo sunkumų aiškinant Rekomendaciją (ES) 2020/403¹. Geresnis rekomendacijos aiškinimo suderinimas su kitomis RPI ir EK būtų galėjęs prisidėti prie darnesnio jos įgyvendinimo.

Srities ekspertas. Jei yra pakankamai išteklių, RPI naudinga turėti srities ekspertų, kurie galėtų sutelkti dėmesį į konkrečius gaminius. Jei nėra vidinių išteklių, galinčių suteikti žinių konkrečioje srityje, galima ieškoti išorės eksperto.

Atsparumas. Organizacijos, įskaitant RPI, turėjo pademonstruoti didelį atsparumą ir gebėjimą prisitaikyti prie naujų ir sudėtingų situacijų. Uždarius parduotuves, RPI daugiausia dėmesio skyrė internetinei rinkos priežiūrai. Vis dėlto daugelis RPI įgijo gebėjimų vykdyti internetinę rinkos priežiūrą tik likus porai mėnesių iki krizės protrūkio. Papildomas iššūkis buvo greitai sukurti IT tinklą, leidžiantį žmonėms dirbti nuotoliniu būdu. Tuo tikslu padaryti patobulinimai parodo, kaip krizę galima paversti galimybe.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H0403&from=LT>

3.3 Rekomendacijos

Remiantis veiklos susitikimų metu vykusiomis diskusijomis, buvo parengta įvairių rekomendacijų.

Nacionalinėms institucijoms

Ankstyvas incidentų nustatymas. Jei krizė nustatoma labai ankstyvoje stadijoje, ją lengviau spręsti ir sušvelninti jos padarinius. Todėl labai svarbu, kad organizacijoje įvairaus rango darbuotojams būtų leidžiama pranešti apie nustatytus incidentus, net jei tai gali neturėti iš karto didelio poveikio organizacijai. Reguliariai stebint, kas pranešama naudojant EK priemones („Saugos vartus“, Vartotojų saugos tinklą, ADCO), galima anksti nustatyti incidentus, apie kuriuos pranešė kitos suinteresuotosios šalys. EK sukurtos priemonės taip pat yra veiksmingos norint išreikšti susirūpinimą dėl galimų problemų, kurios gali sukelti krizę.

Krizių planas. Ištikus krizei jau per vėlu pradėti rengti krizių planą. RPI turėtų parengti savo krizių planą pasirengimo etape, kai yra daugiau laiko pasiruošti įvykiams, kurie dar neįvyko. Į krizių planą taip pat turėtų būti įtraukta komunikacijos strategija ir suinteresuotųjų šalių įtraukimo planas.

Bendravimas su kitomis RPI, EK ir suinteresuotosiomis šalimis.

- Reikia paskirti ryšių palaikymo pareigūnus, atsakingus už reguliary bendravimą su EK ir kitomis RPI bei keitimąsi atitinkama informacija. Šie pareigūnai taip pat turėtų užtikrinti, kad pagrindinė informacija ir išvados būtų pateikiamos viduje (RPI viduje).
- Esamos platformos, pavyzdžiui, Teisingumo ir vartotojų reikalų GD įsteigtas „Wiki“ erdvės, skirtas CSN ir RAPEX kontaktiniams centrams, reikėtų išnaudoti greitam apsisieitimui jautria ir skubia informacija, susijusia su krizėmis.
- Atitinkamas suinteresuotąsias šalis reikėtų įtraukti nuo pat pradžių. Suinteresuotųjų šalių sąrašą reikia sudaryti pradiniam etape.
- Rezultatais ir žiniomis turėtų keistis ne tik RPI, bet ir mokslininkai bei tyrėjai, kad rizikos vertinimai ar kitos priemonės būtų paremtos moksliniais įrodymais.

Įgytos patirties panaudojimas ir grįžtamasis ryšys.

Pasibaigus bet kokiai krizei, pasirinktas metodas turėtų būti įvertintas ir sudarytas išmokyti pamokų sąrašas. Į juos reikėtų atsižvelgti tobulinant krizių planą ir pasirengimo krizėms bei jų valdymo strategiją. Kitų RPI ir EK nuomonė gali būti naudinga vertinant metodą ir nustatant tobulinimo sritis.

Europos institucijoms

Teisinė sistema. Ad hoc rekomendacijos ir kiti privalomi bei neprivalomi aktai yra naudingi ir būtini per europinę krizę, nes jie padeda valstybėms narėms ir RPI laikytis suderintos krypties. Reikia pasirūpinti, kad rekomendacijos būtų aiškios ir jas vienodai aiškintų skirtingi jas naudojantys subjektai. Rekomendacijos aiškinimo gairės galėtų padėti užtikrinti, kad visos šalys ją tinkamai įgyvendintų.

Vartotojams ir ekonominės veiklos vykdytojams

Pranešimas apie problemas ar incidentus. Vartotojai ir ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pranešti atitinkamai RPI apie visas saugos problemas, iškilusias naudojant konkretų gaminį². Tokiu būdu RPI galėtų patikrinti, ar incidentas yra pavienis, ar tikėtina, kad jis pasikartos, ir įvertinti susijusią riziką.

² Apie gaminių trūkumus vartotojai taip pat gali pranešti Rinkos priežiūros informacinėje ir ryšių sistemoje (ICSMS).

1. Kas yra CASP?

Koordinuotos gaminių saugos veiklos (toliau – CASP) sudaro sąlygas visoms ES ir (arba) EEE šalių rinkos priežiūros institucijoms (toliau – RPI) bendradarbiauti ir didinti bendrajai rinkai teikiamų gaminių saugą.

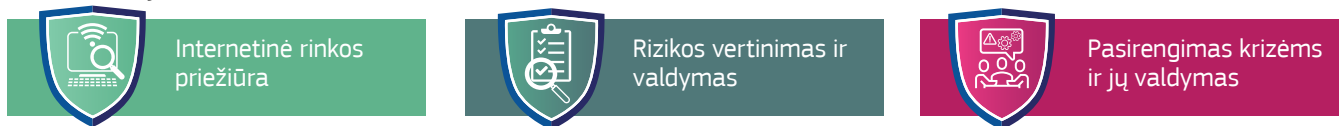
Horizontalioji veikla (toliau – **HV**) sudaro sąlygas RPI keistis idėjomis ir geriausia praktika. Vadovaujant techniniam ekspertui, kuriami bendri rinkos priežiūros metodai, procedūros ir praktinės priemonės.

Vykdam **su konkrečiais gaminiais susijusią veiklą** tikrinami įvairūs gaminiai, kurie gali kelti pavojų vartotojams. Gaminius atranka ir jų pavyzdžius paima dalyvaujančios RPI. Jie tikrinami pagal bendrai sutartą bandymų planą.

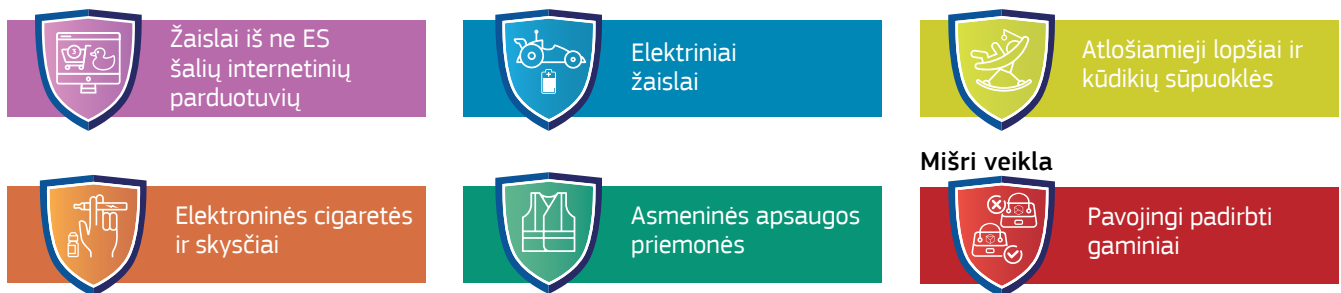
Mišri veikla palengvina horizontalias diskusijas ir apima bandymų kampanijas. Rezultatai naudojami bendriems metodams ir metodikoms kurti.

Projektą „CASP 2021“ sudaro trys HV, penkios su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos ir viena mišri veikla. Jas per Teisingumo ir vartotojų reikalų GD organizuotas konsultacijas iš anksto atrinko dalyvaujančios RPI.

Horizontalioji veikla (HV)

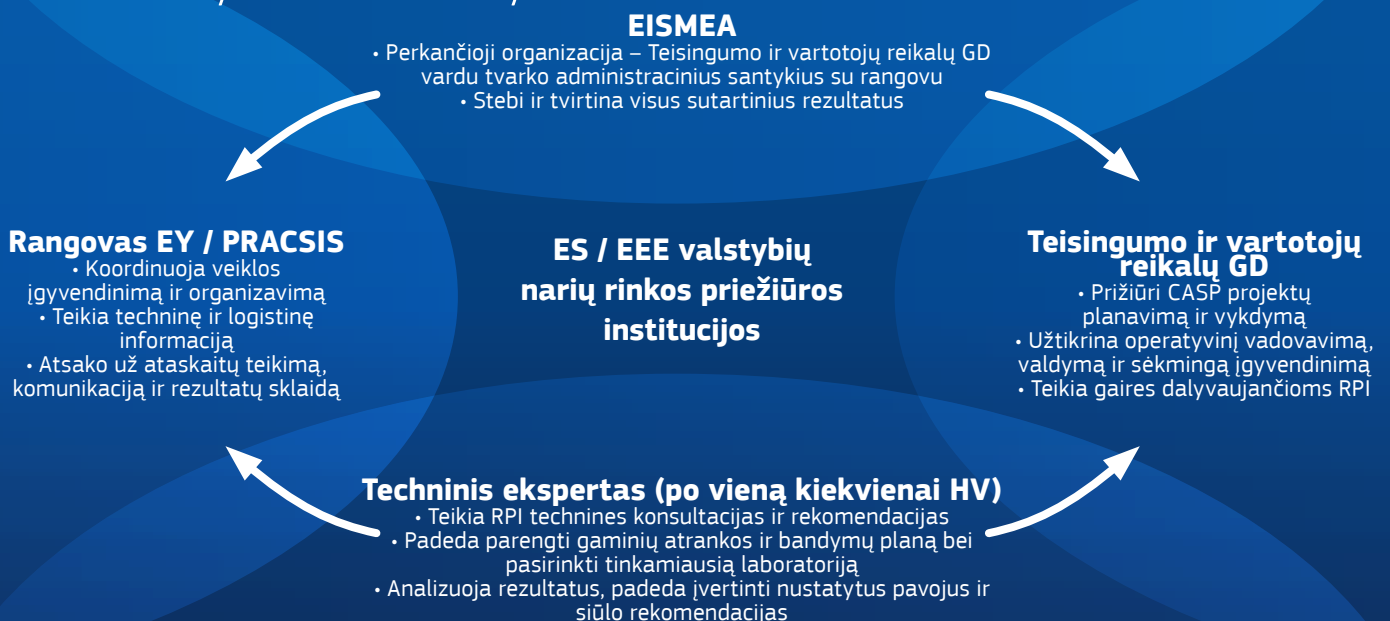
Su konkrečiais gaminiais susijusi veikla

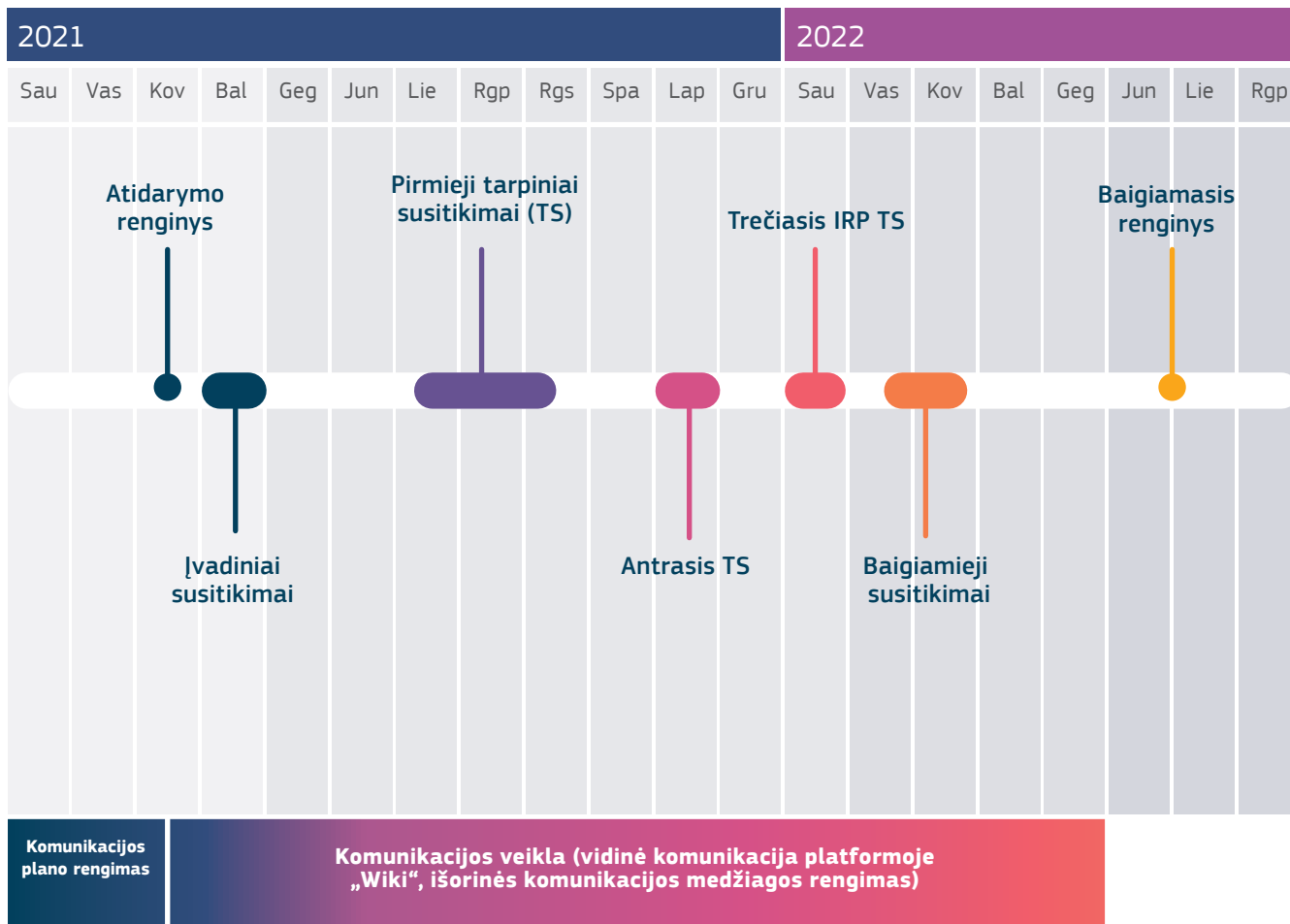
Mišri veikla

Vaidmenys ir atsakomybė

2.2. HV darbo planas

PRADŽIA	DARBAS VIETOJE	ATASKAITŲ PATEIKIMAS	IŠORINĖ KOMUNIKACIJA
Dokumentų tyrimas	Tolesni tyrimai temomis, kurios buvo nustatytos	Baigiamieji susitikimai, galutinių rezultatų pateikimas	Komunikacijos kampanijos pradžia
Pirminės išvados	Galutinis veiklos metodų patvirtinimas	Įgytos patirties patvirtinimas ir aptarimas	
Tikslų tikslinimas	Tarpiniai susitikimai, gautų duomenų integravimas	Galutinių ataskaitų rengimas	
Įvadiniai susitikimai Metodų tobulinimas	Darbo ir (arba) gairių užbaigimas ir dalijimosi žiniomis priemonių kūrimas	Sklaida	Poveikio vertinimas

3. HV metodo apžvalga

0

Procesas iki CASP

- Teisingumo ir vartotojų reikalų GD atliko prioritetų nustatymo procedūrą, siekdamas atrinkti rinkos priežiūros institucijų (toliau – RPI) bendro intereso temas.
- „CASP 2021“ horizontaliosios veiklos buvo atrinktos per konsultacijas, kurias organizavo Teisingumo ir vartotojų reikalų GD. Jos atspindi dabartinį susidomėjimą internetine rinkos priežiūra, rizikos vertinimo metodikomis ir krizių valdymu.

1

Duomenų rinkimas ir analizė

- Rangovas surinko reikalingą pagrindinę informaciją naudodamas tokias priemones kaip apklausa, interviu ir dokumentų tyrimas.
- Rezultatai buvo analizuojami siekiant nustatyti poreikius, spragas ir iššūkius.
- Projekto tikslai ir darbo planas buvo toliau tobulinami ir bendrinami vidinėje platformoje „Wiki“ kartu su pradinio tyrimo išvadomis.

4

Išvados, rekomendacijos ir ataskaitos

- Baigiamuosiuose susitikimuose RPI patvirtino atitinkamų dokumentų galutines versijas, aptarė kiekvienos horizontaliosios veiklos patirtį ir galimas išvalgas.
- Visoms institucijoms pateikiami darbiniai dokumentai / gairės ir kitos dalijimosi žiniomis priemonės, padedančios įgytas žinias pritaikyti praktikoje.

3

TS

- Per du tarpinius susitikimus buvo pristatyta kiekvienos veiklos pažanga, o RPI, padedamos atitinkamos srities eksperto, parengė įvairių gairių.
- Atsižvelgiant į temos sudėtingumą, buvo surengtas trečias tarpinis susitikimas dėl internetinės rinkos priežiūros veiklos.

2

Įvadiniai susitikimai

- Dalyvaujančios rinkos priežiūros institucijos aptarė kiekvienos horizontaliosios veiklos tikslus ir rezultatus.
- Remiantis dokumentų tyrimo ir duomenų rinkimo rezultatais, šis metodas buvo toliau tobulinamas.
- Po susitikimo darbiniais dokumentais buvo dalijamasi platformoje „Wiki“, kurioje RPI galėjo keistis savo nuomonėmis.

5

Išorinė komunikacija

Išorinės komunikacijos veikla buvo pradėta baigiamajame renginyje, kuriuo pradėta ir 2–3 savaičių trukmės Europos informacinė kampanija.

Priemonės

Galutinės ataskaitos rengiamos kiekvienai horizontaliajai veiklai ir bendrai projektui „CASP 2021“. Jos pateikiamos visomis ES oficialiosiomis kalbomis, taip pat norvegų ir islandų kalbomis bei platinamos visoms rinkos priežiūros institucijoms.

Buvo sukurti **garso ir vaizdo klipai**, kuriuose apibendrinami projekto „CASP 2021“ rezultatai.

Kanalai

Komunikacijos medžiaga skleidžiama pasitelkiant:

- *svetainę „Saugos vartai“*;
- *EK CASP tinklalapį*;
- *Teisingumo ir vartotojų reikalų GD socialinius tinklus*;
- *RPI nacionalinius ryšių kanalus*;
- *atitinkamą spaudą ir kitas suinteresuotąsias šalis*.

EUROPOS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
Email: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Europos Komisija neatsako už bet kokius su pakartotiniu naudojimu susijusius padarinius.

© Europos Sąjunga, 2022

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).
Jeigu nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, gali reikėti gauti atitinkamų teisių turetojų leidimą.

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje Europa:
https://europa.eu/european-union/index_lt

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022

PDF ISBN 978-92-76-51946-1 doi: 10.2838/43316 DS-01-22-327-LT-N